

Met grote dank aan alle testers:
Ann | Anne | Annemie | Carine | Carlos en Hilde | Chris | Ellena en collega's |
Fons C. | Fons en Linda | Frank | Guy | Hilde L. | Johan | Kris | Lea |
Lut | Mark | Mercedes | Sabine en Kaat | Sven | Viktor | Yves

www.lannoo.com

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Tekst en puzzels: Chris De Roover
Ontwerp: Keppie & Keppie
Zetwerk: banananas
Illustratie cover: Brecht Vanzieleghem
Ontwerp cover: Studio Lannoo

Als u opmerkingen of vragen heeft, kunt u contact opnemen met onze redactie:
redactielifestyle@lannoo.com

© CryptoChris – Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2026
D/2026/45/415 – NUR 493/481
ISBN: 9789059966123

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave zijn uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Het 200 uitdagingen
voor starters en
echte puzzelcracks

**CRYPTO-
GRAMMEN**

CRYPTOCHRIS boek

Lannoo

How to crypto

Welkom in cryptoland! Nee, niet dat van bitcoins of andere ondoorgroendelijke munten. Wel het land van *cryptogrammen*: speelse, uitdagende, grappige, op-het-verkeerde-been-zettende doordenkertjes waarvoor al je hersenkronkels van pas komen. Denk nu niet meteen ‘Dat is niets voor mij’: iedereen kan cryptogrammen onder de knie krijgen en gaandeweg neemt het puzzelplezier toe. Probeer en merk het zelf!

Zet je je eerste stappen in cryptoland, dan vind je hieronder een leidraad om je wegwijs te maken: wat zijn cryptogrammen, hoe begin je eraan, voorbeelden, tips... Ook als doorgewinterde cryptopuzzelaar kun je je voordeel doen met deze mini-handleiding: bekijk zeker de specifieke spelregels van CryptoChris.

1. Help: cryptogrammen!

Het woord ‘cryptisch’ betekent geheim, verborgen en ‘cryptografie’ is de kunst van het geheimschrift. Bij een cryptogram probeer je een woord te vinden op basis van een ietwat geheimzinnige, mysterieuze omschrijving. Je moet daarvoor zoveel mogelijk *out of the box* denken.

Ziehier enkele omschrijvingen uit een ‘gewoon’ kruiswoordraadsel en ter vergelijking een cryptische variant.

Kruiswoordraadsel	Cryptogram	Oplossing
orgaan	ademruimte	long
lijst	staflijst	kader
nauwelijks	drinkt amper	nipt
arena, strijdtoneel	tennisterrein	slagveld
niet eensgezind	niet uniek	onenig

Je moet dus anders denken dan bij gewone kruiswoordraadsels. Toch zitten er ook vaak terugkerende systemen in cryptogrammen. Hieronder een aantal voorbeelden:

1. **Dubbele betekenissen:** *veilig bewaren* → *behouden* (het werkwoord ‘behouden’ betekent bewaren, het bijvoeglijk naamwoord ‘behouden’ betekent veilig, heelhuids).
2. **Naamvarianten:** *Petrus het mijnvogeltje* → *kanariepietje* (Petrus → Pietje) of *felle Ivan* → *intensief* (Ivan → Ief).
3. **Opsommingen:** zoek bij opsommingen naar een gemeenschappelijk element: *trainer, trimmer, fokker* → *hondenstiel*. Een opsomming met een komma voor het laatste deel verwijst naar een enkelvoud, zoals hierboven. Een opsomming met *en* voor het laatste deel verwijst naar een meervoud, bv. *Filip, Leopold en Willem-Alexander* → *driekoningen*.
4. **Verwijzingen naar een uitdrukking:** *zege van de haan* → *victorie* (victorie kraaien).
5. **Andere talen:** *verdediger van papier* (Eng.) → *paperback*. De taal wordt soms ook aangeduid met een plaatsnaam: *papieren verdediger bij Liverpool*.

6. **Beletseltekens:** vervang bij beletseltekens de puntjes door een woord of een combinatie van (delen van) woorden: *De trein rijdt niet, er is vast weer iets met het ...* → *spoorloos* (spoor loos).
7. **Samenstellingen:** *vulgaire reden* → *plattegrond*.
8. **Woordspelletjes:** *reekemmo* → *ommekeer*.
9. **Analogieën:** *familie van een slangenkuil* → *beerput*.
10. **Muzikale verwijzingen:** *I shot the sherrif (Bob Marley & The Wailers)* → *schietschijf*.
11. **Typografische omschrijvingen:** *v* → *kleinvee* (de letter v is kleiner).
12. **Andere terugkerende patronen.** Enkele voorbeelden (zonder alles prijs te geven):
Maja de bij: *het gezoem van Maja* → *bijklank*.
Druk/stress: *vampierenstress* → *bloeddruk*.
Woord/zin/taal (met aanhalingstekens): *'amen', 'basta', 'einde'* → *slotwoord*.

2. De spelregels van CryptoChris

- De omschrijving kan 'creatief' taalgebruik bevatten maar de oplossingen en het verticale woord staan in de Dikke Van Dale.
Alle oplossingen bestaan uit 1 woord en bevatten geen spaties.
Woorden worden niet vervoegd of verbogen, tenzij de oplossing dit vereist. Zo leidt de omschrijving *Na 10 km waren de acht zonder stuurman echt wel ...* naar de oplossing *uitgeroeid* (en niet naar *uitroeien*).
In oplossingen worden geen koppelttekens of accenttekens geschreven: *mee-eter* → *meeeter*, *crèche* → *creche*.
- Naarmate je oplossingen invult, wordt het verticale woord op de grijze achtergrond verder aangevuld.
- Sommige vakjes bevatten een cijfer.
Gelijke cijfers staan voor gelijke letters, ook bij andere woorden.
Het aantal cijfervakjes hangt af van de lengte van de oplossing: woorden van 3 of 4 letters hebben 1 cijfervakje, woorden van 5 of 6 letters hebben 2 cijfervakjes...
De vakjes van het verticale woord kunnen geen cijfer hebben.
Elk cijfer komt in minstens 2 woorden van de puzzel voor.
- Als in een woord een bepaalde letter met een cijfer meermaals voorkomt, zal ze overal in dat woord dat cijfer hebben.
De oplossing van E bevat tweemaal de letter J.
Er kan geen derde J in het woord staan, ook niet op de positie van het verticale woord.
Zowel D als E bevatten eenmaal de letter U.
De oplossing van F kan een U bevatten maar niet in een van de cijfervakjes.
- De *ij* telt als 1 letter en moet dus in 1 vakje.

D	Y ₁₀			C ₄	U ₁				I ₅	
E	J ₁₄	U ₁				J ₁₄				
F		I ₅			J ₁₄				12	

3. Tips

Wil het niet meteen vloten? Wees niet te streng voor jezelf en doe je voordeel met onderstaande tips.

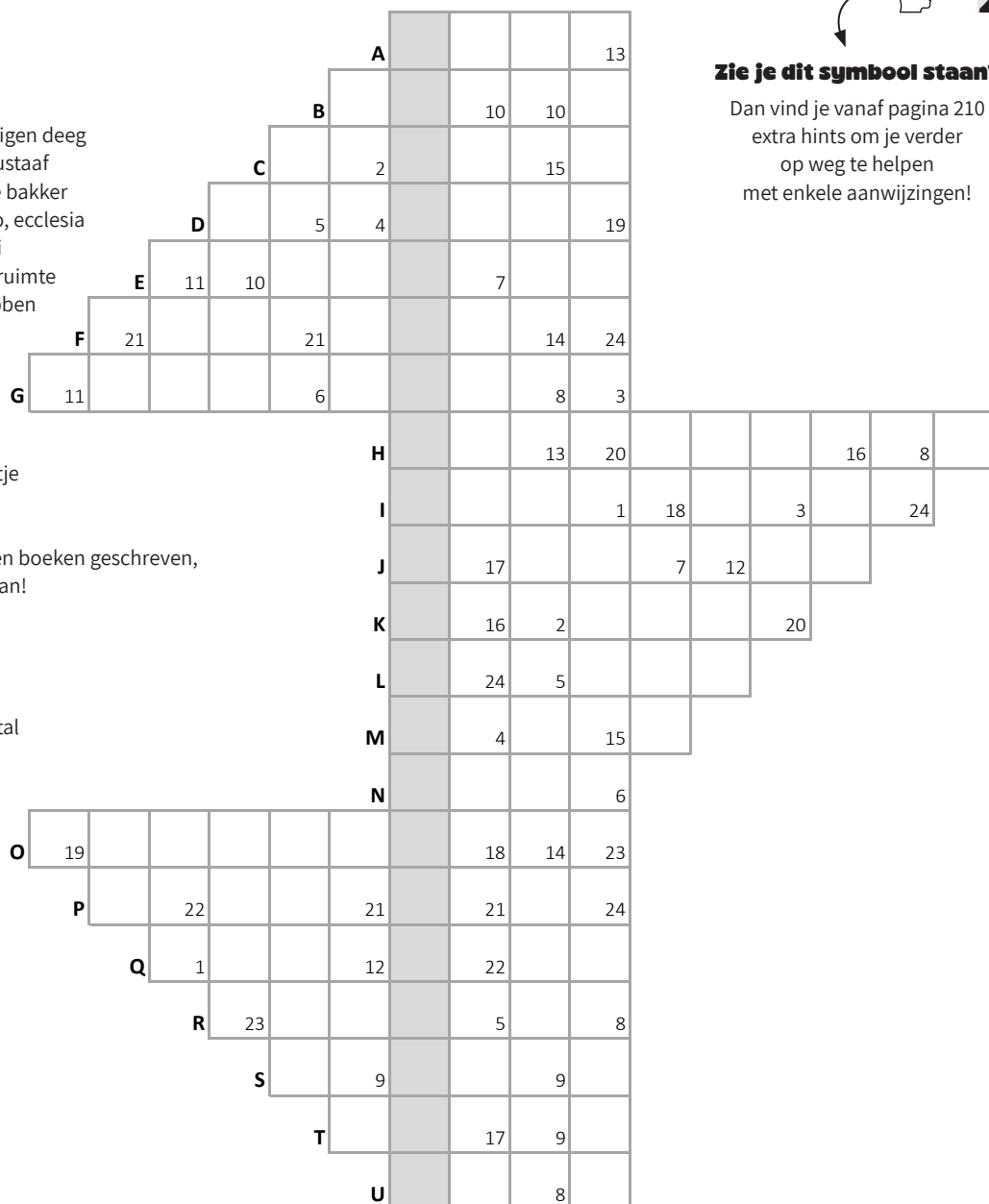
- Zoek speelkameraadjes: met 2, 3, 4... weet je meer dan in je eentje. Denk samen hardop en in het wilde weg. Cryptoplezier gegarandeerd!
- Gebruik de letterbalk: die vergemakkelijkt het invullen van de cijfervakjes en maakt het mogelijk om te zien welke letters nog niet in de cijfervakjes voorkomen.
- Gebruik de letterbalk 2: het is geen schande om te vertrekken van een ingevulde letterbalk. Die staan in het boek na de puzzels (vanaf pagina 218). Of je bekijkt de letterbalk wanneer je vastloopt. Na verloop van tijd zal het gemakkelijker worden, ook zonder voorkennis van de cijfervakjes.
- Neem je tijd: blijf niet urenlang naar omschrijvingen staren maar verzet je zinnen en doe even iets anders. Wedden dat nadien enkele oplossingen je spontaan te binnen schieten?
- Denk verticaal: bekijk regelmatig of je het volledige verticale woord kan vinden op basis van de letters die je al gevonden hebt.
- Leer bij: bekijk de volledige oplossing en probeer de ontbrekende omschrijvingen/woorden te doorgronden.
- Wees geduldig: cryptogrammen oplossen wordt almaar leuker (en gemakkelijker). De aanhouder wint en de vol-doening is groot!
- Bij enkele puzzels zul je dit symbooltje terugvinden . Op bladzijde 210 vind je breinvriendelijke hints die je verder zullen helpen met enkele opgaven uit de puzzel.

A		22		1						
B				6	19					
C	17				18					
D		4			3			3		
E		17				10	11	9		
F				18	7	22				16
G	15	10		9					15	
H				4	15			14		
I				24	5		3			
J	19	8								
K		22			22					
L		20			16					
M		12			6		16			
N	11					21	1			
O		7			12	23		4		
P	13			14		21		14		
Q		8		24	24				16	
R	5			17	2					
S				20		14	2			
T					23	13				
U		23			1					

10

- A pelsdier
B royaal geschenk
C versnapering van eigen deeg
D het geslacht van Gustaaf
E zeer onaangename bakker
F sacerdos, confessio, ecclesia
G tiwrap, touw, boei
H vervangen met witruimte
I een slap lachje hebben
J gedomesticeerde
K soloreis
L Tiny houses
M compagnon van ditje
N nietszeggend
O elpee
P ... worden miljoenen boeken geschreven,
ik word er razend van!
Q circUSDier
R frantasie
S schatervrekkig
T hoofdeinde
U bezienswaardig getal

Zie je dit symbool staan?

Dan vind je vanaf pagina 210
extra hints om je verder
op weg te helpen
met enkele aanwijzingen!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

- [illegible]

[illegible]

Breinvriendelijke opgaven

- 2** **A:** haar- en pelsdier | **B:** koninklijk geschenk | **C:** versnaperingetje van eigen deeg | **G:** touw, handboei, maizena | **H:** assisteren met witruimte | **J:** sedentaire schimmel | **L:** Kleine huizen zijn erg ... | **M:** vriendje van ditje | **N:** nietszeggend onnozel | **O:** elpee, retrotelefoonkiezer | **P:** ... worden duizenden boeken geschreven, het maakt me ziedend! | **Q:** grappig circuswaterdier | **R:** onenige frantasie | **S:** zuinig met schaterlachen | **T:** hoofd- en boomeinde | **U:** getal om te zien
- 3** **A:** onbuigzaam tuingereedschap | **B:** vijand van schaar | **C:** bloemkoolmeisje | **H:** onuitstaanbare verhoging | **I:** slimme houding | **J:** De trein der traagheid (Johan Daisne) | **K:** aangehaalde arbeiderswijk | **L:** scherpe doelpuntenmaker | **N:** daarvoor zit je als coiffeur Roger vraagt wat je wilt | **Q:** snaterserpent | **R:** kleine Marleen van hiernaast | **S:** het smeken om een job |
- 5** **A:** zonder uitzicht op een berg | **B:** bederfelijk lang stappend | **C:** fier als een bonobo | **D:** de kop van Jut in de dierenboerderij | **F:** gulzige lichaamsbuis | **G:** ellendige pannenkoeken bakken (Fr.) | **H:** slagkrachtige sporter | **I:** afdelingshoofd worden | **J:** Welk ... verkies je: voor neus, oor of vinger? Van zilver, goud of diamant? | **K:** winstgevende broodjeszaak | **L:** geen enkel voordeel en bovendien een luierik | **M:** gehaaste boef | **N:** slogan tegen bont | **O:** vaartuig uit verleden tijden | **Q:** delicate asfaltgieter | **R:** aanhalige gordel | **S:** Overgevoelige Guido is van iedereen. | **U:** plantaardig overblijfsel van georoosterde schapen
- 8** **B:** een omslag maken | **C:** scheen wit te zijn | **D:** niet gevonden | **E:** krantentafelig (Eng.) | **G:** Voor mij geen bier of bruiswater: ik ben ... | **H:** 'Je kan best een Daihatsu kopen. Of nee, ga ineens voor een elektrische BMW!' | **I:** homo serpentalis | **J:** ouderloze gedetineerden | **K:** oorlogszone op de stembrief | **L:** volledige hoofdbescherming tegen wiskunde | **M:** laterale, zachte weg | **O:** postcontracties | **P:** militaire afstandsmaat | **Q:** alarmerig
- 9** **A:** De ...d liep geestdriftig verder door de sneeuw. | **B:** vroeger gevuld | **D:** kriebellie, koproer | **E:** Met golven of met hete lucht, mijn eten is klaar in een zucht. | **G:** suf vogeljong | **H:** stempel van een kloosteroverste | **I:** 'Word je van ...?' 'Niet als je er een centimeter choco opsmeert!' | **J:** Marleen, 2 dochtertjes | **K:** in het mestdecreet gespecialiseerde advocaat | **L:** volhardend in de verboden liefde | **M:** vliegend schaapje | **O:** Stem netjes! | **R:** materialen kiezen, premies zoeken, beton storten | **T:** 'Een mannetjeshond is doorgaans groter en dominanter.'
- 11** **A:** baan waarmee je de kost niet verdient | **C:** communie, tussenzang, preek | **E:** ongebondenheid in het verloskwartier | **G:** het roekeloze uitsteken van de nek | **I:** milieu- en diervriendelijke tape | **K:** voorwaardelijke ziekte | **R:** Poulet de Bresse, delicioes! | **S:** Ik begin de week altijd met een kal... om uit te rusten van het weekend. | **U:** schuifnoten |
- 12** **A:** objectief in het kopje | **B:** de betekenis van lettergroepen | **C:** lief varkensvlees | **D:** teleursteller | **E:** zuinig op leder | **I:** niet toegelaten te wachten | **J:** koffiemoekje | **L:** zij pluimen | **M:** draai. | **N:** gewone gevangeniskost | **O:** agressieve handballer | **P:** Waarom is de ...? Ik wou nog pudding maken. | **R:** vanop afstand klaar | **T:** Hoepel op kerel, ga strips lezen! | **U:** Je komt dus in je ond...ed naar de les Latijn!?
- 15** **A:** hoerenkind, kruising, muilezel | **B:** 'Vier, drie, twee, wie doet er mee?' | **D:** Ik bijt mijn tanden stuk op die druiven, was er maar een ... | **E:** gevolgkamer | **F:** eindeloze neen | **G:** minderwaardig bier | **H:** onderscheiden, leesbaar bloedvat | **I:** ma, an | **J:** vermoord met kwast en acryl | **L:** uitzetlijf | **O:** wellnessgrillen | **P:** oogabonnee | **U:** paarritueel van de boomklever
- 16** **A:** een heleboel reeds | **B:** mooi hoogzwanger | **D:** vriendelijk veroverend | **E:** produceer(t) een ei | **F:** scheidt teller en noemer | **G:** De winst ... als de verkoop naar beneden gaat. | **H:** Rosalie in de Alpen | **J:** Soms is een hogere luchtlaag warmer dan een lagere. | **K:** amateurverloofde | **L:** verlichting van de buis van Eustachius | **M:** Kostuum verdwenen! | **N:** dubbelslag(room) | **P:** Cerberus (Eng.) | **Q:** heldhaftig als een lange single | **U:** te respecteren denkwijze
- 18** **A:** de verbintenis van de ochtendzon | **B:** 'Het was maar een schampschot, stukske jager!' | **C:**, ga naar de stoffer! | **E:** geslepen timmerman | **F:** grillige plaats | **G:** Als je ...preken, zal je alles over Molokai weten. | **I:** inlegkinderdoeken | **J:** vogeljuweel | **K:** streekbare ik | **N:** pluissjes die een goed gevoel geven | **O:** soepele, kleine drijfconstructies | **P:** Berkhofisk*, Nzeyimanaïsk*, ixisk* | **R:** mode-influencer | **U:** ongekleed aanspoelen
- 19** **A:** Kalmpjes aan met het licht! | **C:** smart in het stemhokje | **D:** 'Ik heb een lichaam als een kathedraal!' | **E:** opzichter in een kerndorp | **G:** kastelenbouwer | **H:** ophouden met geld schenken aan goede doelen | **J:** Spreek 69 cm en frankeer! | **K:** ham zonder kop in een boom | **L:** 11 | **M:** doorslagpoe (Eng.) | **O:** de auto behandelen zoals Carmiggelt of Paul | **P:** gewas dat zorgt voor de dagelijkse kost van de maki | **T:** wazig zoals Kalmthout | **U:** onpersoonlijke mannen

Ingevulde letterbalken

1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
E	M	T	I	B	K	W	U	IJ	C	H	P	D	R	S	N	G	Z	J	F	V	A	O	L

2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
C	O	L	A	T	M	Z	E	I	R	B	W	S	IJ	J	G	U	H	D	P	K	V	F	N

3

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
S	O	J	E	H	M	R	W	Z	C	K	F	I	B	A	T	L	V	P	IJ	G	D	U	N

4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
K	F	N	H	P	U	S	IJ	A	G	C	R	L	W	B	T	O	Z	E	M	V	D	I

5

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
IJ	L	C	N	B	R	V	P	Z	H	F	I	T	D	A	O	W	G	M	E	U	K	S

6

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
N	F	A	V	M	IJ	C	K	G	Z	R	B	J	T	L	E	U	P	W	I	D	S	H	O

7

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24
IJ	N	V	F	I	A	L	U	Z	T	C	K	D	R	H	W	B	O	J	P	E	M	G	S

8

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
H	D	T	O	IJ	I	R	A	G	S	M	Z	C	W	K	U	F	B	P	L	V	E	N

9

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
I	E	P	V	G	A	Z	R	L	S	C	O	T	B	N	H	W	U	F	IJ	D	M	K

10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
T	L	D	P	W	H	Z	F	B	G	C	R	N	IJ	A	K	I	U	O	V	E	M	S

1

[illegible]

2

[illegible]

3

A	H	A	R	K															
B	S	T	E	E	N														
C	R	O	O	S	J	E													
D	V	E	R	Z	A	N	D												
E	W	A	G	E	N	W	I	J	D										
F	G	L	A	D	I	A	T	O	R										
G	Z	O	N	S	O	P	G	A	N	G									
H	K	L	I	E	R	K	O	O	R	T	S								
I	W	I	J	S	H	E	I	D	S	T	A	N	D						
J	S	T	A	T	I	O	N	S	R	O	M	A	N						
K	C	I	T	E															
L	S	P	I	T	S														
M	B	I	E	C	H	T													
N	K	A	P	B	L	O	K												
O	V	O	R	M	L	O	O	S											
P	V	L	O	E	I	S	T	O	F										
Q	R	A	T	E	L	S	L	A	N	G									
R	L	E	N	T	J	E	B	U	R										
S	P	O	S	T	B	E	D	E	L	I	N	G							
T	U	I	T	S	P	R	A	A	K	F	O	U	T						

4

[illegible]